

Romana Agnel, Balet Dworski „Cracovia Danza”

Formy ludowe i charakterystyczne w tańcu dworskim

W całej kilkusetletniej historii tańca dworskiego elementy tańców ludowych i charakterystycznych były bardzo silnie obecne zarówno w repertuarze balowym jak i scenicznym. Poszczególne ośrodki dworskie czerpały inspiracje i bezpośrednio przykłady z tańców i muzyki w otaczających je regionach i wcielały je do swego, dworskiego repertuaru. Tak tworzyły się formy pochodzenia ludowego, których nazwy bezpośrednio nawiązywały do danego regionu lub do miejsca np. *Branle de Bourgogne, Thiory de Bretagne, Siciliana, Moscovite*. Tańce pochodzenia ludowego tańczone w czasie bali i zabaw w środowisku dworskim służyły przede wszystkim do wspólnej, wesolej zabawy. Najczęściej tańczone w dużej ilości uczestników, w różnych układach i figurach miały imitować wiejskie zajęcia, prace, radość życia, żywiołowość, naturalność, prostotę.

Do najbardziej popularnych form scenicznych zawierających elementy tańca ludowego należą *Gawot, Mussette, Rigaudon, Tambourin, Loure, Bourée* oraz tańce prezentujące wieśniaków lub pasterzy z różnych regionów Europy.

Niezwykle bogaty w repertuar baletowy okres II połowy XVIII wieku, gdzie pod wpływami reformy J. G. Noverre'a zaczęto przedstawiać coraz bardziej autentyczne i naturalne postaci tańczące konkretne role przynosi wielką różnorodność tańców ludowych i charakterystycznych. Ich zakres nie ogranicza się tylko do tańców Europy Zachodniej, ale też sięga po tańce ludowe Europy Centralnej, Wschodniej i wykracza nawet poza nią. Taniec charakterystyczny to bardzo istotny rodzaj tańca, który w repertuarze dworskim może być formą tańca teatralnego, przedstawiającego charakter danej postaci lub innych kultur, czy zbiorowości.

XVII i XVIII wiek obfituje w niezliczoną ilość tańców charakterystycznych inspirowanych tańcami ludów egzotycznych. Po zdobycznych podróżach do Ameryki tematyka tańców Indian, niewolników pojawia się prawie w każdym balecie.

W II połowie XVIII wieku do scen egzotycznych w baletach dołączają niezwykle modne sceny chińskie, a nawet całe balety o tej tematyce (*Ballet Chinois*, J. G. Noverre). Taniec charakterystyczny, który realizowany jest przez specjalnie do niego kształconych tancerzy obecny jest też w obrazach baletowych gdzie występują alegorie silnych uczuć i emocji takich jak zemsta, furia, trucizna, niezgoda.

W naszej dzisiejszej świadomości często zapomina się, że historia przedstawiania tańców ludowych i charakterystycznych sięga również dawnych wieków, oraz że tematyka ta była tak istotną częścią repertuaru tańców dworskich zarówno tych balowych jak i scenicznych.